

Asia: VN/7918/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Luonnoksessa ehdotetaan tehtäväksi EU:n sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista annetun asetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet muuttamalla Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia. Oikeusministeriön virkamiehiä on konsultoitu luonnoksen valmistelun kuluessa.

Tarkastukset (7 b §)

Ehdotetun uuden 7 b §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston tulee toimittaa tarkastus komission pyynnöstä noudattaen tarkastuksen suorittamisessa kilpailulain elinkeinonharjoittajien liiketiloissa tehtäviä tarkastuksia koskevia menettelysääntöjä. Kilpailulain 35-37 a §:ssä säädetään tarkastuksista. Lain 36 § koskee tarkastuksia muissa tiloissa, joihin ilmeisesti tarkastusoikeutta ei ole tarkoitus tässä laajentaa. Puolestaan 35 §:ssä säädetään tarkastuksista komission sekä toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä. Kilpailulain 37 § ei myöskään vaikuta kokonaisuudessaan koskevan nyt ehdotettua toimintaa. Kilpailulain 37 a §:ssä puolestaan säädetään seuraamusmaksusta tarkastuksen vastustamisesta.

Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan kilpailulain 35, 37 ja 37 a §:t soveltuvat siten myös tilanteisiin, joissa Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimittaa komission pyynnöstä asetuksen mukaisen tarkastuksen. Toisaalta perusteluissa todetaan, että ”Selventävästi voidaan todeta, että esimerkiksi kilpailulain menettelysäännösten rikkomisesta määrättävää seuraamusmaksua koskevaa 37 a § ei sovelleta silloin kun kyse on avustamisesta komission tarkastuksella.”

Ehdotettua 7 b §:n 1 momenttia sekä sen säännöskohtaisia perusteluja tulisi vielä pyrkiä selkeyttämään täsmentämällä kilpailulakiin kohdistuvaa viittausta kohdistamalla se selkeästi tässä yhteydessä sovellettavaksi tuleviin säännöksiin. Lisäksi viittauksen ei nykyisellään voida katsoa pitää sisällään myös seuraamusmaksua koskevaa säännöstä. Mikäli ajatus on, että myös seuraamusmaksua koskeva kilpailulain säännös tulisi sovellettavaksi, rangaistusluonteisesta seuraamusmaksusta on säädettävä tarkasti ja täsmällisesti (laillisuusperiaate, perusoikeusrajoitus). Kyseessä olisi lisäksi uusi seuraamusmaksu, minkä vuoksi sitä tulee käsitellä esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa asianmukaisesti (mm. kansallinen liikkumavara, välttämättömyys, oikeasuhtaisuus – ks. Lainkirjoittajan opas osio 12.10). Seuraamusmaksuista todettu koskee myös

mahdollista sääntelyä, jolla ulotettaisiin tarkastukset muihin tiloihin (perustuslain 10 §:n 3 momentin suojaamat tilat).

Tietojenvaihto (7 c §)

Esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa on sinänsä asianmukaisesti tunnistettu tietojensaantioikeutta koskevan sääntelyn olevan perustuslain 10 §:n kannalta olennaista. Säätämisyjärjestysperusteluja selkeyttäisi, jos jakson alussa todettaisiin ensiksi syy sille, miksi tiedonsaantioikeudesta säädetään suoraan sovellettavan asetuksen lisäksi. Tämän jälkeen voisi kuvata PeVL 12/2019 vp lausuntoon liittyvän perustuslakivaliokunnan käytännön ja arvion siitä, että tarkoitus ei ole säätää asetusta laajemmasta tiedonsaantioikeudesta kansallisesti. Tämän jälkeen voisi vielä kuvata luovutettavien tietojen luonnetta.

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Färkkilä Heini
Oikeusministeriö